

INHOUD

KAMERPLANTEN BASICS	5
GROENE PLANTEN	25
PALMEN, VETPLANTEN & CACTUSSEN	65
BLOEIENDE PLANTEN	83
TOP 10 VAN ONVERWOESTBARE PLANTEN	92
REGISTER	93

LICHT & TEMPERATUUR

Planten blijven alleen gezond als aan hun behoefte aan licht wordt voldaan. Voor het raam krijgen de kamerplanten, afhankelijk van het glas, de windstreek en het jaargetijde, maar ongeveer 40 tot 60 procent van de hoeveelheid licht die ze buiten zouden krijgen. Als de planten 2 à 3 meter of verder van het raam moeten staan, wordt het kritisch. Voor de meeste planten is het daar te donker. Maar ook te veel licht is niet goed voor de gewassen. Zelfs 70 procent van de zonminnende vertegenwoordigers verdraagt geen volle zon en heeft rond het middaguur schaduw nodig.

IN DE ZOMER BUITEN

Als je de planten tijdens de zomermaanden buiten wilt of moet verzorgen, dan is het belangrijk om ze af te harden. Dat wil zeggen dat de gewassen geleidelijk aan de intensiteit van het licht moeten wennen. Eerst plaats je ze 7 tot 10 dagen op een lichte schaduwplek. Maar zet ze niet op een plek waar het tocht, zelfs al kan de plant hier doorgaans tegen. Als je de planten meteen in het zonlicht zet, kunnen de bladeren door de zon verbranden en beschadigen, en kan het zelfs gebeuren dat de hele plant het loodje legt. Let op: niet alle kamerplanten kunnen naar buiten. Lees de opmerkingen bij de desbetreffende planten vanaf bladzijde 26.

MARKERING

Er zijn enkele plantensoorten die bladeren, bloemen of knoppen verliezen als je ze verplaatst. Het bekendste voorbeeld is de treurvijs (*Ficus benjamina*), die soms zelfs alle bladeren verliest als je hem verplaatst. Breng in dit geval een markering aan op de grond, zodat je hem nadat je de ramen hebt gelapt weer precies op dezelfde plek terug kunt zetten. Om te voorkomen dat de kamerplanten scheef groeien, moet je ze wel af en toe even draaien.

TEMPERATUREN IN ZOMER EN WINTER

Er zijn kamerplanten die van warmte houden, andere hebben liever een koelere plek. Veel planten hebben een groeiperiode, meestal in de lente, zomer en vroege herfst, en een rustperiode bij lagere temperaturen in de koude maanden. Als hiermee geen rekening wordt gehouden en de temperatuur in de winter te hoog is, kan het zijn dat de plant niet bloeit. Een voorbeeld hiervan zijn veel cactussen. Vanaf bladzijde 26 vind je de desbetreffende informatie per plant.

Hoe donkerder het is, hoe lager ook de temperatuur zou moeten zijn. Daarom is het zinvol om de planten in de winter op een koelere plek te zetten dan in de zomer. Dat geldt weliswaar niet voor alle, maar wel voor de meeste kamerplanten. Voorkom plotselinge temperatuurwisselingen, tocht en stilstaande warme lucht.

SYMPTOMEN DOOR LICHTGEBREK

- **GEËTIOLEERDE PLANTEN: LANGE, BLEKE, NAAR HET LICHT GROEIENDE SCHEUTEN MET VEEL AFSTAND TUSSEN DE BLADEREN EN GEBREKKIGE CHLOROFYLVORMING**
- **GEEN STABIELE GROEI**
- **BLEEKROENE EN DUNNE BLADEREN**
- **KLEINE BLADEREN**

TOCHT

De meeste kamerplanten verdragen geen tocht, zeker geen koude. Met een brandende lucifer (niet te dichtbij houden) kun je gemakkelijk testen of het in de buurt van de plant tocht. Als je in de winter gaat luchten, plaats dan gevoelige planten naar het midden van de kamer of op een andere warme plek.

WARME VOETEN

Als de bloempotten op de vensterbank direct boven de verwarming staan, kan de wortelkluif snel uitdrogen. Controleer elke dag hoe de potgrond aanvoelt. Sommige kamerplanten staan liever niet direct boven de verwarming. Als de bladeren indrogen, geel worden of afvallen, zou dat de oorzaak kunnen zijn.

KOUDE VOETEN

Veel kamerplanten houden niet van koude voeten. Op vensterbanken van steen of marmer zonder een verwarming eronder kun je bij gevoelige gewassen een isolerende laag van piep-

schuim, hout, kurk of karton onder de bloempot leggen.

PLEK VOOR DE OVERWINTERING

Sommige planten moeten koel overwinteren en kunnen niet in de verwarmde woonkamer blijven staan. Ze hebben een koele, meestal lichte plek nodig en wat drogere of zelfs veel drogere potgrond. De exacte informatie vind je per plant vanaf bladzijde 26.

HOGE GRONDTEMPERATUREN

Voor de vermeerdering is in veel gevallen een grondtemperatuur hoger dan 20°C nodig, vaak zelfs tot 25°C; in een enkel geval is tot 30°C nodig. Als de potgrond te koud is, worden er geen wortels gevormd en zullen zaden niet ontkiemen.

LUCHTVOCHTIGHEID & WATER GEVEN

BESPROEIEN

De juiste luchtvochtigheid is de groeifactor die ons veel hoofdbreken kost. Vooral in de winter bij droge verwarmingslucht kun je niet vaak genoeg sproeien om de lucht wat vochtiger te maken. Het is vaak niet voldoende om luchtbevochtigers aan de verwarming te hangen. Planten die een hoge luchtvochtigheid nodig hebben, kun je vaak besproeien – tenminste als er bij de planten vanaf bladzijde 26 hierover niets anders wordt gezegd. Gebruik kalkarm (zacht) water op kamertemperatuur (regenwater), anders verschijnen er kalkvlekken op de bladeren. Sproei niet tijdens de felle middagzon. Deze methode zorgt echter maar even voor een verhoogde luchtvochtigheid. Daar komt nog bij dat je niet alle planten kunt besproeien. De bladeren van het Kaaps viooltje en van de gloxinia krijgen lelijke vlekken van het sproeien. Bloemen mag je trouwens nooit besproeien!

OP EEN BEDJE VAN KIEZELS

Vul een grote ondiepe bak met kiezels en giet er vervolgens water bij tot net onder het oppervlak. Zet de bloempotten op de kiezels. Het water tussen de kiezels verdampt, en verhoogt in de directe omgeving van de planten de luchtvochtigheid.

FLESSENTUINTJES, VITRINES & CO

Voor sommige planten volstaan de hiervoor genoemde methodes niet. Ze kunnen alleen gedijen bij een constante hoge luchtvochtigheid. Plant ze in dat geval in glazen flessen of potten, in serres, broeikasjes of bijvoorbeeld vitrines. Voor sommige planten helpt het ook als je ze groepeerd met grootbladige kamerplanten. Die verdampen namelijk veel water en verhogen de luchtvochtigheid in de directe omgeving.

WATER GEVEN: HOE VAAK, HOEVEEL EN WANNEER?

Dit kan voor geen enkele plant standaard worden beantwoord. Wat betreft het 'water geven' bestaat er veel onzekerheid. Maak het jezelf

niet te lastig. Het is veel gemakkelijker dan je denkt. De eerste basisregel luidt: bij twijfel liever iets te weinig dan te veel. Want helaas verzuipen de meeste kamerplanten eerder dan dat ze uitdrogen.

Waarom is dat zo? Als een plant er slap uit ziet, wordt vaak eerst naar de gieter gegrepen. Maar stop! Om erachter te komen of de plant water nodig heeft, voel je eerst even met duim of wijsvinger hoe vochtig de potgrond is. Je kunt ook de bloempot even optillen als je net water gegeven hebt, dan voel je hoe zwaar de plant met de pot en het water in totaal is. Na een paar keer weet je al of de plant water nodig heeft of niet. Maar even terug naar de plant die er slap uit ziet. Vaak kan hij geen water opnemen omdat de potgrond door een teveel aan vocht te weinig zuurstof bevat. Geef je dan toch water, dan vergroot je het zuurstoftekort, en de wortels beginnen te rotten. Dan is wateropname niet meer mogelijk – de plant verslapt.

Check dus voordat je water geeft altijd even de potgrond, of controleer het gewicht van de pot. Als je van je kamerplanten houdt, houd je zo elke dag de vochtigheid van de grond in de gaten. Wat het water geven betreft, kan er dan niet veel misgaan.

OVERTOLLIIG WATER AFGIETEN

Voor de meeste kamerplanten is het superbelangrijk dat je het water op de onderzetter na 5 tot 8 minuten afgiet om stuwvocht te voorkomen. Gevoelige planten als de roos en de orchidee kunnen anders al na 10 minuten onherstelbare wortelbeschadigingen krijgen.

HOE GEEF JE WATER?

Niet alle planten willen van bovenaf water krijgen. Alle planten waarvan het hart, de knol of

de bladeren niet nat mogen worden, geef je water via de onderzetter, zoals het Kaaps viooltje. Andere planten, zoals veel bromelia's, willen dat er een beetje water in hun bladtrefter staat.

WATER GEVEN IN DE WINTER

In de wintermaanden moet je de hoeveelheid water aanpassen aan de lichtomstandigheden en aan de temperatuur. Hoe minder licht er in de kamer is en hoe lager de temperatuur, hoe minder water je mag geven.

DOMPELEN

Als de wortelkluif kurkdroog is, wat niet zou mogen gebeuren, dan moet je de plant met pot

in een bak water tot het oppervlak van de pot onderdompelen. Haal hem weer uit de bak als de wortelkluit zich helemaal met water heeft volgezogen en er geen luchtbelletjes meer opstijgen.

ZACHT WATER – HARD WATER

De waterhardheid wordt in Nederland en België gemeten in Duitse of Franse graden (°D of °F). Regenwater bijvoorbeeld is zacht. Het meeste leidingwater is gemiddeld hard tot hard. De volgende hardheden worden onderscheiden:

- 0-4 °D/0-7 °F: zeer zacht water;
- 4-8 °D/7-15 °F: zacht water;
- 8-17 °D/15-30 °F: gemiddeld;
- 17-25 °D/30-45 °F: vrij hard water;
- > 25 °D/> 45 °F: hard water.

De hardheid van je leidingwater kun je opvragen bij je waterbedrijf of vind je op de jaarafrekening. De meeste kamerplanten redden het op zacht of gemiddeld hard water – met uitzon-

WAARDOOR WORDT DE WATERBEHOEFTE BEPAALD?

- DE BLADSTRUCTUUR (ZACHTE, GROTE BLADEREN VERDAMPEN MEER WATER DAN KLEINE, LEERACHTIGE BLADEREN)
- DE LUCHTTEMPERATUUR
- HET WEER (OP ZONNIGE DAGEN HEBBEN DE PLANTEN MEER WATER NODIG)
- DE STANDPLAATS (PLANTEN BOVEN EEN VERWARMING HEBBEN MEER WATER NODIG DAN PLANTEN OP EEN STENEN VENSTERBANK OP HET NOORDEN)
- LUCHTVOCHTIGHEID (HOE HOGHER DIE IS, HOE MINDER WATER JE HOEFT TE GEVEN)
- HET MATERIAAL VAN DE POT (IN KLEIPOTTEN VERDAMPT MEER WATER DAN IN PLASTIC POTTEN)
- VERHOUDING VAN DE PLANT TOT HET FORMAAT VAN DE POT
- LUCHTBEWEGING (WIND)

dering van enkele soorten, zoals kamerazalea's en veel orchideeën, die je voor een gezonde groei uitsluitend zacht water geeft. Vang voor deze planten regenwater op. Je kunt het water ook koken en gebruiken als het is afgekoeld. Er zijn ook filters te koop om het water voor de planten geschikt te maken; er zijn zelfs filters die je op een gieter kunt bevestigen.

POTGROND & SUBSTRATEN

De potgrond en substraten die te koop zijn, hebben meestal alle eigenschappen die een gezonde groei van kamerplanten garanderen. Let goed op de verpakkingsinformatie, want er bestaan substraten met veel voedingsstoffen voor potplanten en met minder meststoffen voor zaigoed en vermeerdering. De potgrond moet geschikt zijn voor waar je hem voor gaat gebruiken.

Let bij het kopen ook op de productiedatum. Potgrond en substraten die al te lang

liggen opgeslagen kunnen een volstrekt andere samenstelling hebben dan er op de verpakking staat. Warmte en micro-organismen veranderen de verhouding tussen de verschillende voedingsstoffen en verbruiken ze zelfs.

DE PH-WAARDE

De pH-waarde is de zuurtegraad van de grond. Hij wordt op een schaal van 1 tot 14 gemeten, waarbij 1 voor zeer zuur en 14 voor zeer basisch (zeer alkalisch) staat. De meeste kamerplanten redden het prima met een pH-waarde van 5,5 tot 6,5. Maar er bestaan ook enkele gewassen, zoals kamerazalea's, heideplanten en vleesetende planten, die een zure potgrond nodig hebben.

SPECIALE SUBSTRATEN

Het is belangrijk dat je weet dat sommige groepen planten een speciaal substraat nodig hebben, zoals orchideeën (zie foto) en vleesetende planten, cactussen en palmen. Vraag een vakman naar de juiste potgrond.

EIGEN MENGSELS

We raden het af om eigen mengsels samen te stellen met compost of tuingrond. Om zo'n mengsel geschikt te maken voor kamerplanten, zou het kiemvrij gemaakt moeten worden door langdurig stomen, en dat kost heel veel moeite.

BEMESTEN

Bij potplanten is de beperkte hoeveelheid potgrond een extra aandachtspunt. Terwijl in de vrije natuur de wortels alle kanten op kunnen groeien om voedingsstoffen en water te zoeken, zijn potplanten afhankelijk van hun verzorger.

KORT- EN LANGWERKENDE MESTSTOFFEN

In principe wordt er bij potplanten onderscheid gemaakt tussen snelle, kortwerkende meststoffen en langwerkende meststoffen. De vloeibare meststoffen, de eerste groep, worden regelmatig toegevoegd aan het water in de gieter. De langzaam werkende meststoffen in de vorm van bijvoorbeeld kegels of korrels leveren de plant één tot meerdere maanden voldoende voedingsstoffen. Lees de

verpakkingsbijlage en volg de instructies. Let bovendien op de temperatuurafhankelijkheid. Hoe warmer het is, hoe meer voedingsstoffen er vrijkomen en hoe sneller de meststoffen zijn opgebruikt.

VOEDINGSSTOFFENBEHOEFTE

Vanaf bladzijde 26 staat per plant (in het kader) vermeld of je veel, matig of weinig moet bemesten. Eerst staat hoe je tijdens de groeiperiode moet bemesten en dan volgt de mestbehoefte tijdens het lichtarme jaargetijde. Houd vooral rekening met de rustperiodes, wanneer niet of veel minder mag worden bemest. Al met al kun je zeggen dat veel meststof ook zorgt voor een royale groei van bladeren en scheuten. Je kunt planten dus ook 'groot' bemesten. Maar gezond kun je dat niet noemen, de plant wordt er minder stabiel en stevig door. Bovendien wordt de plant vatbaarder voor schadelijke insecten en ziekten.

NA HET VERPOTTEN

Omdat de nieuwe potgrond of het nieuwe substraat al veel voedingsstoffen bevat, hoef je pas na 6 tot 8 weken voor de eerste keer te bemesten. Lees ook altijd de verpakkingsbijlage of de informatie op de verpakking. Hierop vind je hoeveel voedingsstoffen het substraat of de potgrond bevat en wanneer je moet bemesten.

